

Päätös

16.6.2026

VN/10423/2026
VN/10423/2026-TEM-3

Annettu tiedoksi:
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Business Finland Oy

Ratkaisu Business Finlandin rahoituspäätöksiä koskevassa hallintokanteluasiassa

Asia

Suomen luonnonsuojeluliitto ry (**Luonnonsuojeluliitto**) on 26.3.2026 toimittanut työ- ja elinkeinoministeriölle hallintokantelun koskien kolmea Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin (**Business Finland**) tekemää rahoituspäätöstä. Business Finland on rahoituspäätöksillään 3789/31/2025 (SV Kapusta Oy), 4074/31/2025 (SV Vaaranlammet Oy) sekä 3349/31/2025 (AA Sakatti Mining Oy) myöntänyt eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annetun lain (148/2025, **investointihyvityslaki**) mukaista investointihyvitystä SV Kapusta Oy:n (**Kapusta**) ja SV Vaaranlammet Oy:n (**Vaaranlammet**) pumppuvoimalaitoshankkeille sekä AA Sakatti Mining Oy:n (**Sakatti**) kaivoshankkeelle. Kapustalle myönnetyn investointihyvityksen suuruus on ollut enintään 63,2 miljoonaa euroa, Vaaranlammille myönnetyn hyvityksen suuruus enintään 57,2 miljoonaa euroa sekä Sakatille myönnetyn hyvityksen suuruus enintään 150 miljoonaa euroa.

Luonnonsuojeluliitto on hallintokantelussaan vaatinut, että työ- ja elinkeinoministeriö tutkii Business Finlandin päätöksiä koskevan menettelyn lainmukaisuuden ja edellyttää Business Finlandia korjaamaan ja poistamaan lainvastaiset ja virheelliset päätökset hallintolain (434/2003) 50 §:n mukaisesti. Lisäksi Luonnonsuojeluliitto on vaatinut, että työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa Business Finlandia toimimaan hyvän hallinnon, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, **julkisuuslaki**) ja perustuslain (731/1999) mukaisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö on 23.4.2026 pyytänyt Business Finlandilta selvitystä Luonnonsuojeluliiton hallintokantelun perusteella 30.4.2026 mennessä. Business Finland pyysi pidentä vastausaikaan, ja määräaika annettiin 8.5.2026 saakka. Business Finland on toimittanut lausunnon määräajassa 8.5.2026. Työ- ja elinkeinoministeriö on 8.5.2026 toimittanut Business Finlandin lausunnon Luonnonsuojeluliitolle ja varannut sille mahdollisuuden vastata Business Finlandin selvityksen johdosta. Luonnonsuojeluliitto on toimittanut vastauksensa määräajassa 20.5.2026.

Toimivalta

Hallintolain 53 a §:n mukaan viranomaisen, viranomaiseen palvelussuhteessa olevan tai muun julkista hallintotehtävää hoitavan lainvastaisesta menettelystä tai velvollisuuden täyttämättä jättämisestä voi jokainen tehdä hallintokantelun toimintaa valvovalle viranomaiselle.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) 1 §:n mukaan Business Finland kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan, ja työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa ja valvoo sen toimintaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö on siten toimivaltainen tutkimaan Luonnonsuojeluliiton hallintokantelun ja antamaan päätöksen kantelun johdosta.

Hallintolain 53 c §:n mukaan valvova viranomainen voi hallintokanteluasiassa antamassaan ratkaisussa kiinnittää valvottavan huomiota hyvän hallinnon vaatimuksiin tai saattaa tämän tietoon käsitöksensä lain mukaisesta menettelystä. Jos tätä ei asian kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat huomioon ottaen pidetä riittävänä, valvottavalle voidaan antaa huomautus, jollei kantelun kohteena oleva teko luonteensa tai vakavuutensa perusteella anna aiheutta ryhtyä toimenpiteisiin muussa laissa säädetyn menettelyn käynnistämiseksi. Viimeksi mainitussa tapauksessa kantelun käsittely raukeaa.

Kanteluviranomainen ei hallintokantelun johdosta voi itse korjata, muuttaa tai kumota hallintopäätöstä. Se voi kuitenkin esittää korjaamismenettelyyn ryhtymistä.

Hallintolain 8 luvussa säädetään päätöksessä olevan virheen korjaamisesta. Hallintolain 50 §:n mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos 1) päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen; 2) päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen; 3) päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe; tai 4) asiaan on tullut selkeä uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Päätös voidaan korjata edellä mainituissa 1–3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi kuitenkin edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Päätös voidaan korjata 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi.

Kantelu ja lausunnot

Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n hallintokantelu

SV Kapusta Oy ja SV Vaaranlammet Oy

Luonnonsuojeluliitto esittää, että Kapustaa sekä Vaaranlampia koskevat rahoituspäätökset ovat hallintolain 50 §:n mukaisesti lainvastaisia, eivätkä ne täytä investointihyvityslain 11 §:n sisältövaatimuksia tai hallintolain 31 §:n mukaista vaatimusta viranomaisen selvittämismenettelyvelvollisuudesta.

Luonnonsuojeluliitto toteaa hallintokantelussaan investointihyvityksen myöntämisen edellyttävän, että yhtiö pystyy osoittamaan Ei merkittävää haittaa -periaatteen noudattamisen. Luonnonsuojeluliiton mukaan tämä tarkoittaa käytännössä asiantuntijoiden tekemiä täsmällisiä ja lopullisia selvityksiä ja johtopäätöksiä hankkeen vaikutuksista – mikäli hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) on vielä kesken, hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista ei ole Luonnonsuojeluliiton näkemyksen mukaan vielä riittävää selvitystä.

Luonnonsuojeluliitto toteaa kantelussaan sekä Kapustan että Vaaranlampien pumppuvoimalaitoshankkeen YVA:n olevan vielä vireillä. Kummankin hankkeen osalta on toistaiseksi valmistunut vasta ympäristövaikutusten arviointiohjelma, ja ainoastaan Kapustan hankkeen osalta yhteysviranomaisena toimiva Lapin ELY-keskus on antanut lausuntonsa 28.5.2025. Lapin ELY-keskus on launnonssaan katsonut, että toteutuessaan hankkeella voi olla todennäköisesti merkittäviä ja välittömiä vesistövaikutuksia.

Luonnonsuojeluliiton näkemyksen mukaan Business Finlandilla ei ole ollut asiallisia perusteita arvioida ja todeta, voidaanko Kapustan tai Vaaranlampien hankkeet toteuttaa Ei merkittävää haittaa -periaatteen mukaisesti, sillä hankkeiden YVA on kesken, ympäristövaikutusten arviointiselostukset eivät ole valmistuneet, eivätkä yhteysviranomaiset ole antaneet vaikutuksista perusteltuja päätelmiä.

Lisäksi Luonnonsuojeluliitto tuo esiin, että Business Finland on rahoituspäätöksiin sisältyvissä arvioissaan itsekkin todennut, että hankkeiden ympäristövaikutukset selvitetään tarkemmin YVA-menettelyssä ennen hankkeiden aloittamista. Näin ollen rahoituspäätöksiä joulukuussa 2025 tehtäessä ei ole Luonnonsuojeluliiton mukaan ollut edellytettävää luotettavaa selvitystä ja arviointia hankkeen myönteisistä ja kielteisistä ympäristövaikutuksista. Business Finland on siten päätöstä tehdessään sivuuttanut nämä tosiseikat, selvittämismenettelynsä ja hyvän hallinnon mukaisen asian käsittelyn vaatimukset.

AA Sakatti Mining Oy

Luonnonsuojeluliitto esittää hyvän hallinnon oikeusperiaatteisiin, hallintolain laillisuusperiaatteeseen sekä perustuslain oikeusvaltioperiaatteeseen perustuen, että Sakatin kaivoshanke ei voi saada myönteistä verotukipäätöstä Business Finlandilta, sillä julkista valtaa käyttävä viranomainen ei voi tukea hankkeita, jotka ovat luonnonsuojelulain (9/2023) vastaisia.

Luonnonsuojeluliiton mukaan oikeutettu odotus on, että Business Finlandin on tarkoin noudatettava voimassa olevaa lakia, ja sen päätösten on oltava linjassa lainsäädännön, myös luonnonsuojelulain kanssa. Luonnonsuojeluliiton mukaan Business Finland voisi oikeusjärjestyksen mukaan ottaa käsiteltäväkseen ja tehdä myönteisen päätöksen Sakatin verotukihakemukseen vasta siinä tapauksessa, että hankesuunnitelma olisi voimassa olevan lainsäädännön mukainen.

Luonnonsuojeluliiton mukaan Lapin ELY-keskus on esittänyt Sakatin kaivoshankkeeseen liittyvässä lausunnossa Sakatin kaivoshankkeen heikentävän merkittävästi useita Viiankiaavan Natura-alueen suojeluperusteena mainittuja luontotyyppöjä ja lajeja, joten alue ei pysy luontodirektiivin tarkoittamassa mielessä koskemattomana.

Luonnonsuojeluliitto toteaa, että ELY-keskuksen lausunnon perusteella Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavan hyväksyminen edellyttää valtioneuvoston luonnonsuojelulain 39 §:n nojalla tekemää päätöstä, jota ilman Viiankiaavan Natura 2000-suojelualueen suojeluperusteita ei ole Sakatin hankkeen ja sen vaatiman vaihemaakuntakaavan johdosta lupa heikentää merkittävästi. Valtioneuvoston päätöstä ei vielä Luonnonsuojeluliiton hallintokantelun hetkellä ole tehty.

Luonnonsuojeluliitto myös esittää, että Sakatin hanketta ei joka tapauksessa voi miltei osin toteuttaa rikkomatta voimassa olevaa lakia eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soiden-suojelualueiksi (851/1988, **soidensuojelulaki**).

Edellä mainituin perustein Luonnonsuojeluliitto katsoo, että Business Finlandin Sakatin hanketta koskeva päätös ei ole yhdenmukainen hallintolaissa ja perustuslaissa asetettujen laillisuusvaatimusten ja hyvän hallinnon tavoitteiden kanssa, sillä rahoitusta on myönnetty hankkeelle, joka on voimassa olevan lainsäädännön vastainen.

Lopuksi Luonnonsuojeluliitto esittää, että Sakatin hankkeen ei myöskään voida katsoa täyttävän investointihyvityslain 19 §:ssä säädettyjä rahoitusedellytyksiä. Luonnonsuojeluliitto katsoo, että hankkeen ei voida suoraan todeta edistävän ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta olennaisten laitteistojen ja komponenttien tuotannossa tarvittavien kriittisten raaka-aineiden tuotantoa tai talteenottoa, koska raaka-aineiden loppukäyttöä tai tuotantoon päättymistä ei ole selvitetty.

Tietopyynnöt

Luonnonsuojeluliitto on hallintokantelussaan esittänyt myös selvitystä siitä, että Business Finland on vastauksissaan asiaa koskeviin tietopyyntöihin katsonut julkiset asiakirjat salassa pidettäviksi ja vasta useiden tietopyyntöjen jälkeen luovuttanut kaikki päätösasiakirjojen tiedot, jotka eivät ole julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä. Luonnonsuojeluliiton mukaan tämä on pitkittänyt tietopyynnön mukaisten tietojen saamista.

Hallintokantelussa esitetyn selvityksen perusteella Luonnonsuojeluliitto on tehnyt 8.12.2025 alkaen tietopyyntöjä Business Finlandin kirjaamoon investointihyvityslain mukaisista päätöksistä, ja on sen perusteella saanut 22.12.2025 päätösasiakirjat Business Finlandin vuonna 2025 myöntämistä verohyvityksistä. Päätösasiakirjoista oli Business Finlandin ilmoituksen mukaan poistettu julkisuuslain 24 §:n 20 kohdan mukaiset salassa pidettävät liikesalaisuustiedot, joiksi oli katsottu mm. Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumista koskevan arvioinnin tiedot Kapustan ja Vaaranlampien hankkeista.

Luonnonsuojeluliitto on hallintokantelun perusteella lisäksi pyytänyt 22.12.2025 Business Finlandilta Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteamiseen ja selvittämiseen liittyvät hankekohtaiset asiakirjat. Business Finland katsoi hakijoiden ympäristötavoitteita koskevat vastaukset hakijoiden julkisuuslain 24 §:n 20 kohdan mukaisiksi liikesalaisuuksiksi, koska ne sisältävät tarkkaa teknisluontoista tietoa itse suunnitellusta investoinnista.

Luonnonsuojeluliiton toistettua 22.12.2025 esittämänsä tietopyyntö uudelleen 19.1.2026, Business Finland on päättänyt 27.1.2026 toimittamaan osan hankekohtaisista haitta-arvioon liittyvästä materiaalista. Lisäksi 5.2.2026 Business Finland on todennut arvioineensa verohyvityksen hakijoiden ympäristötavoitteita koskevien vastausten tietojen luovuttamista vielä uudelleen ja päättänyt siihen, että ne voitiin sittenkin luovuttaa Luonnonsuojeluliitolle.

Luonnonsuojeluliiton mukaan pyydettyjen tietojen toimittaminen on siten kestänyt yhteensä 45 vuorokautta ensimmäisen tietopyynnön jättämisestä.

Business Finland Oy:n lausunto

SV Kapusta Oy ja SV Vaaranlammet Oy

Business Finlandin mukaan investointihyvityslain mukaisten hankkeiden investointihyvityshaku oli auki 24.3.–29.8.2025, ja kaikilta investointihyvitystä hakeneilta yrityksiltä kysyttiin hakemuspalvelussa kuhunkin ympäristötavoitteeseen liittyvät kysymykset ja perustelut. Mikäli jokin ympäristötavoite edellytti yksityiskohtaista haitta-arviointia, aukesi asiakkaalle kyseistä ympäristötavoitetta koskeva tarkennuskysymys vastattavaksi ja perusteltavaksi. Business Finlandin rahoitusasiantuntija otti kantaa ympäristötavoitteista tehtyihin hakijoiden esittämiin arvioihin, ja kunkin ympäristötavoitteen osalta Business Finland totesi sen, onko hankkeella merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Business Finlandin mukaan seikkaperäistä arviota ei laadittu, eikä ulkopuolisia asiantuntijoita tai asiantuntijaviranomaisia käytetty arvioinnin tekemiseen.

Business Finland katsoo, että se on tehnyt Kapustaa ja Vaaranlampia koskevat Ei merkittävää haittaa -arviot yhtiöiltä saatujen sen hetkisten tietojen perusteella. Business Finland esittää, että Syken laatiman ohjeen mukaan ympäristölupaa tai ympäristövaikutusten arviointia ei tarvitse olla tehtynä ennen Ei merkittävää haittaa -arviointia. Business Finland on katsonut, että käsillä olevien investointihankkeiden osalta tarkempi tarkastelu tehdään vielä kesken olevien ympäristövaikutusten arviointien yhteydessä.

Business Finland esittää, että investointihyvityslain säätämisen yhteydessä on tunnistettu, että investointihyvityksen kohteena olevat investointihankkeet ovat usein vasta suunnitteluvaiheessa, jolloin myöskään aukottoman Ei merkittävää haittaa -arvioinnin tekemiseen tarvittavia tietoja ei ole tukiviranomaisen käytettävissä. Business Finland katsoo, että Suomessa verohyvitystä saaneiden investointihankkeiden osalta Ei merkittävää haittaa -periaatteen noudattaminen varmistetaan mahdollisilta osin ja niiden tietojen valossa, jotka tukiviranomaisella on saatavilla siinä vaiheessa, kun investointiverohyvitys myönnetään. Toimivaltaiset ympäristöviranomaiset varmistavat omalta osaltaan, että verohyvitystä saaneet hankkeet toteutetaan Ei merkittävää haittaa -periaatteen mukaisesti.

Business Finland myös katsoo, että mikäli investointihankkeita ei pystyttäisi toteuttamaan lainkaan YVA:n aikana ilmenneiden seikkojen vuoksi, myöskään investointihyvityksen hyödyntäminen ei olisi mahdollista verohyvityslain 26 ja 31 §:n johdosta. Investointihyvityslain nojalla tehtävä investointihyvitystä koskeva päätös eroaa rahoituspäätöksistä siten, että oikeus investointihyvityksen vähentämiseen yhtiön verotuksesta edellyttää päätöksen ja sen ehtojen noudattamisen lisäksi investoinnin valmistumista sekä sitä, että yritykselle maksuunpannaan yhteisövero.

Business Finland tuo myös esiin, että se tekee investointihyvityksen muutosta koskevan päätöksen esimerkiksi, jos hyvityksen saaja rikkoo olennaisesti investointihyvityksen perusteena olevalle projektille asetettuja ehtoja tai investointihyvityksen myöntämistä koskevaa päätöstä tai päätöksen ehtoja.

AA Sakatti Mining Oy

Business Finland katsoo, että se on myöntänyt investointihyvityksen AA Sakatti Mining Oy:lle investointihyvityslain mukaisesti ja noudattaen perustuslain ja hallintolain mukaisia hyvän hallinnon edellytyksiä.

Business Finland tuo esiin, että verotuksena toteutettava kannustin eroaa suorista tuista huomattavasti, ja että verotuksessa ei voi olla tapaus- tai verovelvolliskohtaista tuen myöntämisen tarkoituksen mukaisuusharkintaa. Investointihyvitysten hakijoilla on siten subjektiivinen oikeus investointihyvitykseen, jos investointihyvityksen kohteena oleva investointi täyttää investointilaissa säädetyt edellytykset. Business Finland katsoo, että mikäli investointi on investointihyvityslaissa säädettyjen edellytysten mukainen, sen tulee myöntää investointihyvitys, eikä sillä ole harkintavaltaa tältä osin.

Business Finland esittää, että Sakatin hanke mahdollistaa ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta olennaisen laitteistojen tai komponenttien tuotannossa tarvittavien kriittisten raaka-aineiden talteenoton tai tuotannon. Business Finland on arvioinut, että ilman verohyvitystä hanke ei todennäköisesti toteutuisi lainkaan tai se toteutuisi rajoitetusti, ja että verohyvityksellä on kannustava vaikutus hankkeen toteuttamiseen. Sakatin hanke on siten täyttänyt investointihyvityslaissa säädetyt edellytykset investointihyvityksen myöntämiselle.

Business Finland myös katsoo, että se ei arvioi haetun investointihankkeen mahdollisesti muun lainsäädännön nojalla edellyttämiä lupia tai päätöksiä tai sitä, täyttääkö investointihanke esimerkiksi

ympäristölainsäädännön edellytykset. Investointihyvityslaisissa ei ole asetettu ympäristönsuojeluun liittyviä vaatimuksia jakson 2.8 osalta eikä Sakattia koskevilta 4 luvun mukaisten investointihankkeiden toteutuksessa edellytetä Ei merkittävää haittaa -periaatteen noudattamista. Business Finland katsoo, että investointihyvityslain 4 luvun mukaisiin investointihankkeisiin liittyvien ympäristötekijöiden lainmukaisuusharkinta kuuluu siten puhtaasti muille viranomaisille.

Business Finland myös katsoo, että mikäli Sakatin hanke ei saisi tarvittavia ympäristölupia tai päätöksiä, taikka investointihanke muutoin olisi lainvastainen, investointi ei toteutuisi, jolloin AA Sakatti Mining Oy:llä ei olisi mahdollisuutta vähentää investointihyvitystä yhtiön tuloverosta verohyvityslain 31 §:n mukaisesti. Mikäli puolestaan AA Sakatti Mining Oy:n investointihyvityksen perusteena olevassa investointihankkeessa tapahtuisi investointihyvityksen määrään tai käyttöön vaikuttava olennainen muutos, Business Finland tekisi muutosta koskevan päätöksen.

Business Finland esittää lopuksi, että kriittisiä raaka-aineita tuottaville yrityksille ei ole asetettu velvollisuutta osoittaa, miten suuri osa raaka-aineista päätyy lain mukaisten laitteistojen tai komponenttien valmistukseen. Tämä on Business Finlandin mukaan vahvistettu myös investointihyvityslain esitöissä, joiden mukaan edellytyksenä ei ole, että tuetussa laitoksessa tuotetaan tai otetaan talteen yksinomaan kriittisiä raaka-aineita. Investointihyvitys voisi kuitenkin kohdistua vain siihen osaan investointikustannuksista, jotka liittyvät kriittisten raaka-aineiden tuotantoon tai talteenottoon.

Tietopyynnöt

Business Finland katsoo, että se on noudattanut julkisuuslain mukaista julkisuusperiaatetta ja toteuttanut Luonnonsuojeluliiton mukaisen tiedonsaantioikeuden vastatessaan Luonnonsuojeluliiton tietopyyntöön.

Business Finland katsoo toimittaneensa Luonnonsuojeluliitolle 22.12.2025 julkiset versiot niistä päätösasiakirjoista, joita Luonnonsuojeluliitto on pyytänyt 8.12.2025 jätetyssä tietopyynnössä. Business Finlandin mukaan Luonnonsuojeluliitto on 22.12.2025 jättänyt Business Finlandille toisen tietopyynnön, joka kohdistui Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutuksen ja selvittämisen asiakirjoihin koskien kaikkia investointihyvitystä saaneita uusiutuvan energian tuotannon ja energian varastoinnin investointihakkeita. Business Finland on vastannut Luonnonsuojeluliitolle 9.1.2026 kertoen, miten Ei merkittävää haittaa -arvio Business Finlandissa toteutetaan, mihin asiakirjoihin arvio perustuu ja mitä asiakirjoja arviosta syntyy.

Business Finlandin mukaan Luonnonsuojeluliitto on 16.1.2026 pyytänyt valituskelpoisen päätöksen Business Finlandin 9.1.2026 antamasta vastauksesta, koska Ei merkittävää haittaa -arvioita ei ollut luovutettu. Business Finland on tällöin pyytänyt täsmennystä tietopyynnön sisältöön ja tiedustellut, mihin yksittäisiin päätöksiin tietopyyntö kohdistuu. Lisäksi Business Finland on 16.1.2026 kertonut Luonnonsuojeluliitolle, että hakijoiden hakemuksissa kuvaamat ympäristötavoitteita koskevat vastaukset sisältävät hakijoiden julkisuuslain 24 §:n 20 kohdan mukaisia liikesalaisuustietoja. Business Finlandin näkemyksen mukaan täsmennyspyynnön esittäminen oli perusteltua, koska 22.12.2025 jätetyssä tietopyynnössä pyydettiin tietoja kaikista hankkeista.

Business Finlandin mukaan Luonnonsuojeluliitto täsmensi tietopyyntöä 19.1.2026 ja ilmoitti, että se halusi Ei merkittävää haittaa -arviot 8.12.2025 mennessä myönnettyjen verohyvityshankkeiden osalta.

27.1.2026 Business Finland luovutti projektikohtaiset tiedot Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutamisesta ja selvittämisestä julkisilta osin. 4.2.2025 Luonnonsuojeluliitto pyysi valituskelpoisen päätöksen 27.1.2026 annetusta vastauksesta. Tämän jälkeen Business Finland arvioi uudelleen hakijoiden ympäristötavoitteita koskevien vastausten sisältöä ja päätyi siihen, että myös hakijoiden vastaukset tulee luovuttaa Luonnonsuojeluliitolle julkisuuslain nojalla (pl. yhden projektin osalta liikesalaisuudeksi katsottavat tiedot). Business Finland luovutti Luonnonsuojeluliitolle tietopyynnön kohteena olleiden hankkeiden osalta hakijoiden ympäristötavoitteita koskevat vastaukset julkisilta osin 5.2.2026.

Business Finland katsoo, että se on tammikuun kuluessa pyrkinyt selvittämään tietopyynnön kohteena olevia asiakirjoja ja auttamaan Luonnonsuojeluliittoa yksilöimään ne tiedot, joihin sen tietopyyntö kohdistuu, ja sen vuoksi Business Finlandilla voidaan katsoa olleen vasta 19.1.2026 riittävän yksilöity tietopyyntö. Business Finland katsoo myös, että tietopyynnön kohteena oli laaja määrä tietoja, jotka olivat osin salassa pidettäviä, joten niiden luovuttamiseen tulee soveltaa julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaista kuukauden määräaika. Business Finland katsoo, että Luonnonsuojeluliitolla oli käytössään kaikki sen pyytämät julkiset tiedot 5.2.2026, joten tietopyyntöön vastaamisessa on kulunut yhteensä 17 vuorokautta. Business Finland katsoo, että se on siten luovuttanut tietopyynnön kohteena olleet julkiset tiedot julkisuuslain 14 §:n mukaisessa kuukauden määräajassa.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n vastine

SV Kapusta Oy ja SV Vaaranlammet Oy

Luonnonsuojeluliitto katsoo Business Finlandin arvioineen Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisesta vailla tarvittavaa asiantuntemusta, tukeutuen ainoastaan hakijan itsensä toimittamiin tietoihin, käyttämättä ulkopuolisia ympäristövaikutusten arvioinnin asiantuntijoita, virka-apua tai muuta relevanttia tahoa hakijan antamien tietojen tarkistamiseen. Luonnonsuojeluliitto esittää, että verotuskipäätökset eivät voi perustua oletukseen siitä, että hakijan antama vakuutus Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisesta on kiistaton ja oikea arvio, ja että Business Finland on perustanut päätöksensä puutteellisiin tietoihin. Luonnonsuojeluliitto myös esittää, että kun kyseessä on uusi hanke, joka aiheuttaa vesistömuutoksia, taksonomian mukaisuus edellyttää erittäin tarkkaa dokumentaatiota siitä, ettei vesistön "hyvää tilaa" vaaranneta.

Luonnonsuojeluliitto katsoo, että Business Finlandilla on valvontavastuu investointihyvityslaisissa edellytetyn Ei merkittävää haittaa -periaatteen noudattamisesta ja toteutumisesta. Luonnonsuojeluliitto lisäksi katsoo, että Business Finlandin tulee varmistua Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisesta ympäristövaikutusten arvioinnin sekä ympäristö- ja vesilupapäätösten jälkeen ja mahdollisen rikkomuksen kohdalla tehtävä muutospäätös investointihyvityksen perumisesta.

Luonnonsuojeluliitto katsoo, että asian merkitystä ei vähennä se, että hanke ei voi saada verohelpotusta, mikäli YVA- tai ympäristölupaprosessi osoittaa, ettei hanke tosiasiaassa täytä Ei merkittävää haittaa -periaatetta.

AA Sakatti Mining Oy

Luonnonsuojeluliitto katsoo vastineessaan kyseen olevan siitä, että Business Finland on viranomais-
tahona tehnyt päätöksen myöntää verohelpotusta hankkeelle, joka päätöksen tekohetkellä ei ole voimassa olevan luonnonsuojelu- ja soidensuojelulain mukaan laillisesti toteutettavissa. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia, eikä viranomainen voi siten tehdä päätöstä verohyvityksen myöntämisestä hankkeelle, joka toteutetaan alueelle, jonne ei voi voimassa olevan lain mukaan sijoittaa kyseistä toimintaa.

Sovellettavat oikeusohjeet

Investointihyvitystä koskeva sääntely

Investointihyvityslain 1 §:n mukaan investointihyvitys perustuu investointikustannuksiin, ja investointihyvitys vähennetään yhtiön tuloverolain (1535/1992) nojalla laskettavasta tuloverosta ennen veron maksuunpanoa.

Investointihyvityslain 3 §:n perusteella oikeus investointihyvitykseen myönnetään yhtiölle, joka toteuttaa Suomessa laissa tarkemmin määritellyt edellytykset täyttävän hankkeen 1) energian tuotantoon uusiutuvista lähteistä ja energian varastointiin (luvun 2 mukaiset hankkeet), 2) teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen ja energiatehokkuustoimenpiteisiin (luvun 3 mukaiset hankkeet) tai 3) ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille (luvun 4 mukaiset hankkeet). Investointihyvityslakiin sisältyy paljon yksityiskohtaisia ja teknisiä vaatimuksia näiden investointihankkeiden tukikelpoisuuden edellytykseksi. Seuraavassa on kuvattu näistä vain kantelun käsitellyn kannalta keskeisiä edellytyksiä.

Kapustan ja Vaaranlampien hankkeet ovat investointihyvityslain mukaisia energian tuotantoa ja varastointia koskevia hankkeita, joiden tukikelpoisuuden tarkemmista edellytyksistä on säädetty investointihyvityslain 2 luvussa. Investointihyvityslain 11 §:n 3 momentin mukaan investointihyvityksen myöntäminen luvun 2 mukaiselle energian tuotantoa ja varastointia koskevalle hankkeelle edellyttää, että investointihankkeen toteutuksessa noudatetaan Ei merkittävää haittaa -periaatetta. Mainitun lain esitöiden perusteella Ei merkittävää haittaa -periaatetta tulisi soveltaa noudattaen komission tiedonantoa Tekniset ohjeet Ei merkittävää haittaa -periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti (2021/C 58/01, **tekniset ohjeet**).¹

Teknisten ohjeiden perusteella sovellettavan EU:n ja kansallisen ympäristölainsäädännön noudattaminen on haitta-arvioinnin tekemisestä erillinen velvoite.² Näin ollen esimerkiksi ympäristölainsäädännön nojalla edellytetty ympäristövaikutusten arviointi ei vapauta haitta-arvioinnin

¹ HE 207/2024 vp, s. 51.

² Tekniset ohjeet, s. 4.

tekemisestä, eikä toisaalta ympäristövaikutusten arvioinnin puuttuminen vaikuta haitta-arviointia koskevan velvoitteen toteutumiseen.

Vaikka haitta-arviointi ja ympäristövaikutusten arviointi ovat edellä esitetysti toisistaan erilliset velvoitteet, teknisten ohjeiden mukaan joissakin tapauksissa ympäristövaikutusten arviointi ja vaadittujen lieventämistoimien toteuttaminen ympäristön suojelemiseksi voi, toimenpiteen sisällöstä riippuen, olla riittävä osoitus siitä, että toimenpide on Ei merkittävää haittaa -periaatteen mukainen joidenkin asiaankuuluvien ympäristötavoitteiden osalta (etenkin silloin, kun kyseessä on vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu sekä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen).³

Haitta-arviosta on säädetty yleisellä tasolla EU:n taksonomia-asetuksessa (EU 2020/852), jossa ei ole asetettu tarkempia edellytyksiä haitta-arvion sisällölle. Taksonomia-asetuksen nojalla on annettu delegoituja säädöksiä, joiden perusteella määritellään tarkemmin Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisen edellytyksiä. Vesipumppuvoimalaitosten osalta tarkemmat säädökset on annettu delegoidun asetuksen (EU) 2021/2139 liitteessä I. Asetuksessa ei kuitenkaan aseteta tarkempia vaatimuksia sille, kuinka haitta-arvio tulee konkreettisesti toteuttaa, ja mihin aineistoon tai tietoon arvio tulisi perustaa. Teknisten ohjeiden mukaan haitta-arvioinnissa olisi otettava huomioon ympäristöseikkoja koskevat vaikutustenarvioinnit sekä toimenpiteen kestävyysarvioinnit.⁴

Edellä esitetyn perusteella jäsenvaltioille ja viranomaisille on jätetty laaja harkintavalta sen osalta, minkä sisältöistä haitta-arviota voidaan pitää riittävänä.

Sakatin kaivosahanke on puolestaan investointihyvityslain luvun 4 mukainen hanke. Investointihyvityslain 4 luku koskee ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisia investointeja, ja toisin kuin investointihyvityslain 2 luvun mukaisilta investointihankkeilta, laki ei edellytä 4 luvun mukaisen investointihankkeiden toteutukselta Ei merkittävää haittaa -periaatteen noudattamista. Investointihyvityslaissa ei ole asetettu luvun 4 mukaisille hankkeille myöskään muita ympäristönsuojeluun liittyviä edellytyksiä. Hyvitykseen on lain 19 §:n perusteella oikeutettu investointihankkeet, jotka koskevat (i) ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta olennaisten laitteistojen tuotantoa, (ii) kyseisten laitteistojen valmistukseen suoraan tarkoitettujen ja ensisijaisesti siinä käytettävien keskeisten komponenttien tuotantoa tai (iii) edellä määriteltujen laitteistojen ja komponenttien tuotannossa tarvittavien kriittisten raaka-aineiden tuotantoa ja talteenottoa. Olennaisilla laitteistoilla tarkoitetaan akkuja, aurinkopaneeleita, tuuliturbiineita, lämpöpumppuja, elektrolyysilaitteita sekä hiilidioksidin talteenotto-, hyödyntämis- ja varastointilaitteita. Keskeiset komponentit on lueteltu tyhjentävästi investointihyvityslain liitteessä. Kriittisillä raaka-aineilla tarkoitetaan laissa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen liitteessä IV tarkoitettuja kriittisiä raaka-aineita.

Investointihyvityslain 22 §:n perusteella investointihyvitystä haetaan Business Finlandilta ennen investointihankkeen töiden alkamista. Investointihyvityksen hakijan on esitettävä asian ratkaisemista varten oikeat ja riittävät tiedot, mukaan lukien tarpeelliset tiedot ja selvitykset investoinnin tässä laissa säädettyjen investointihyvityksen myöntöedellytysten täyttymisestä.

Investointihyvityslain 23 §:n mukaan Business Finland hyväksyy investointihyvitystä koskevan hakeuksen ja vahvistaa hyvityksen enimmäismäärän ja hyvitykseen oikeuttavat investointikustannukset laissa säädettyjen edellytysten täytyessä.

Investointihyvityslain 26 §:n mukaan Business Finland tekee investointihyvityksen muutosta koskevan päätöksen, jos yhtiö rikkoo olennaisesti tässä laissa investointihyvityksen perusteena olevalle investointihankkeelle asetettuja ehtoja tai investointihyvityksen myöntämistä koskevaa päätöstä tai päätöksen ehtoja, tai mikäli investointihyvityksen perusteena olevassa investointihankkeessa tapahtuu muu investointihyvityksen määrään tai käyttöön vaikuttava olennainen muutos. Investointihyvityksen muuttamista koskeva päätös voisi tarkoittaa sitä, että oikeus investointihyvitykseen poistetaan.⁵

Investointihyvityslain 31 §:n mukaan investointihyvitys vähennetään yhtiön euromääräisen vaatimuksen perusteella yhtiön tuloverosta. Investointihyvitystä voi vähentää aikaisintaan sinä verovuotena, jonka aikana investointi valmistuu.

Kuten edellä on kuvattu, investointihyvitykset ovat siten verotuksen kautta toteutettuja kannustimia. Investointihyvityslain esitöiden perusteella verotuksen kautta myönnettävien tukien käyttöön tuki-instrumenttina liittyy erityispiirteitä, ja kannustin eroaa luonteeltaan suorista tuista huomattavasti. Perustuslain 81 §:n mukaan verosta on säädettävä lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden

³ Tekniset ohjeet, s. 4.

⁴ Tekniset ohjeet, s. 4.

⁵ HE 207/2024 vp, s. 58.

ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Verotuksen tulee siten perustua laintasoiseen sääntelyyn ja laissa on täsmällisesti ja tarkkarajaisesti säädettävä tuen ja sen määrän perusteista. Verotuessa ei voi olla tapaus- tai verovelvolliskohtaista tuen myöntämisen tarkoituksen mukaisuusharkintaa, vaan kaikkien toimijoiden, jotka täyttävät laissa määritetyt edellytykset, tulee saada verokannustin säännösten osoittamalla tavalla käyttöönsä.

Perustuslaki ja hyvä hallinto

Hallintolain 6 §:ssä edellytetään, että viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava viereille panemansa asian selvittämiseen.

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Edellä mainittu edellyttää, että julkisen vallan käyttäjällä tulisi aina olla viime kädessä eduskunnan säätämään lakiin palautettavissa oleva toimivaltaperuste. Esimerkiksi viranomaisilla ei siten voisi olla sellaista julkisen vallan käyttämistä tarkoittavaa toimivaltaa, jolla ei olisi nimenomaista tukea oikeusjärjestyksessä.⁶

Perustuslain 2 §:n 3 momentissa edellytetään lisäksi, että kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Lakisidonnaisuus edellyttää, että viranomainen ja julkista hallintotehtävää hoitava noudattaa sitä koskevaa lainsäädäntöä ja toimii lain määrittelemissä rajoissa. Viranomaisen on toteutettava lain sille määrittelemät tehtävät.

Luvitus ja toimivaltaiset viranomaiset

Investoinnin toteuttaminen edellyttää tyypillisesti useita ympäristöllisiä ja muita lupia. Esimerkiksi kaivosmineraalien hyödyntäminen edellyttää kaivoslain (621/2011) mukaista kaivoslupaa. Näiden lisäksi kaivoksella, rikastamolla sekä kaivannaisjätteen jätealueilla on oltava ympäristösuojelulain (86/2000) perusteella myönnetty ympäristölupa. Kaivostoiminnan vaikutukset vesistöihin ja pohjaveiden edellyttävät puolestaan vesilain (587/2011) mukaista lupaa. Kaivostoiminnan osalta keskeisiä toimivaltaisia lupaviranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto ja kaivosviranomaisena toimiva Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Lisäksi lupaharkinnassa on arvioitava hankkeita suhteessa luonnonsuojelulain (1096/1996) suojelussäännöksiin ja Natura 2000 -verkostoa koskevaan sääntelyyn ja mahdollisesti poikkeamisen edellytyksiin. Luonnonsuojelulainsäädäntö perustuu keskeisiltä osin EU-lainsäädäntöön. Kansallisesti poikkeuksen myöntämistä koskevat säännökset on pantu täytäntöön luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n säännöksiin, jotka vastaavat tarkasti direktiivin säännöksiä.

Luonnonsuojelulain 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa heikentää merkittävästi. Suomessa valtioneuvosto voi luonnonuojelulain 39 §:n 2 momentin nojalla myöntää poikkeuksen heikentämiskiellosta Natura-alueen luonnonarvoja merkittävästi heikentävälle hankkeelle tai suunnitelmalle, jos se on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Silloin on toteutettava korvaavia toimenpiteitä verkoston yhtenäisyyden säilyttämiseksi, mistä on päätettävä valtioneuvoston myönteisen päätöksen yhteydessä (luonnonsuojelulain 39 §:n 5 momentti). Valtioneuvosto voi myöntää poikkeuksen heikentämiskiellosta luonnonarvoja heikentävän hankkeen tai suunnitelman toteuttamiseen, jos hanke on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole.

Julkisuuslaki

Julkisuuslain 1 §:n mukaan viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei tässä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä.

Julkisuuslain 9 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen. Tiedon antaminen asiakirjasta, joka 6 ja 7 §:n mukaan ei ole vielä julkinen, on viranomaisen harkinnassa. Harkinnassa on otettava huomioon, mitä 17 §:ssä säädetään.

⁶ HE 1/1998 vp, s. 74.

Julkisuuslain 13 §:n mukaan pyyntö saada tieto viranomaisen asiakirjan sisällöstä on yksilöitävä riittävästi siten, että viranomainen voi selvittää, mitä asiakirjaa pyyntö koskee. Tiedon pyytäjää on di-
aarin ja muiden hakemistojen avulla avustettava yksilöimään asiakirja, josta hän haluaa tiedon.

Julkisuuslain 17 §:n mukaan viranomainen on tämän lain mukaisia päätöksiä tehdessään ja muutoi-
nkin tehtäviään hoitaessaan velvollinen huolehtimaan siitä, että tietojen saamista viranomaisen toi-
minnasta ei lain 1 ja 3 §:t huomioon ottaen rajoiteta ilman asiallista ja laissa säädettyä perustetta
eikä enempää kuin suojattavan edun vuoksi on tarpeellista, ja että tiedon pyytäjiä kohdellaan tasa-
puolisesti.

Julkisuuslain 14 §:n mukaan tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuiten-
kin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koske-
van pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos
muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpi-
teitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakir-
jasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan
saamista koskevan pyynnön.

Arviointi

Rahoituspäätökset koskien SV Kapusta Oy:n ja SV Vaaranlammet Oy:n hankkeita

Investointihyvityslain mukainen komission teknisiin ohjeisiin perustuva Ei merkittävää haittaa -
arviointi on katsottava Business Finlandille asetetuksi, YVA-menettelystä erilliseksi velvoitteeksi. Ku-
ten teknisissä ohjeissa on todettu, vaikka ympäristövaikutusten arviointi voi toimia yhtenä osoituk-
sena Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisesta, YVA-menettelyn valmistuminen ei ole edel-
lytys haitta-arvion tekemiselle. Viranomainen voi siten ennen YVA-menettelyn päättymistä itsenäi-
sesti arvioida ja todeta Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisen.

Hankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on yrityksen kyky turvata hankkeelle riittävä rahoitus jo sen
alkuvaiheessa. Mikäli Business Finland ei voisi tehdä investointihyvitystä koskevia päätöksiä ennen
rinnakkaisten lupamenettelyjen, kuten YVA-menettelyn, valmistumista, tämä lisäisi merkittävästi
hankkeisiin liittyvää taloudellista epävarmuutta ja voisi joissakin tapauksissa johtaa siihen, että lupa-
menettelyihin ryhtymistä ei pidettäisi taloudellisesti perusteltuna.

Business Finland ei siten ole menetellyt sovellettavien oikeusohjeiden vastaisesti suorittaessaan
haitta-arvion ennen YVA-menettelyn valmistumista ja perustaessaan Kapustaa ja Vaaranlampea
koskevat rahoituspäätöksensä 3789/31/2025 ja 4074/31/2025 omaan haitta-arviointiinsa.

Arvioitavaksi kuitenkin tulee se, onko Business Finland suorittanut haitta-arvion muutoin riittävällä ta-
solla.

Edellä esitetyn mukaisesti jäsenvaltioille ja jäsenvaltioiden viranomaisille ei ole asetettu tarkkoja
vaatimuksia sen osalta, kuinka Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisesta tulee varmistua. Ei
merkittävää haittaa -arviointi on kuitenkin katsottava Business Finlandille asetetuksi, YVA-menette-
lystä erilliseksi velvoitteeksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että Business Finland on perustanut haitta-arvionsa hakijoilta
saatuihin vastauksiin, joiden perusteella kummallakin hankkeella on arvioitu olevan vaikutuksia
vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja suojeluun. Toimitetun selvityksen pe-
rusteella Business Finland ei ole jatkoselvittänyt asiaa, vaan on todennut Ei merkittävää haittaa -pe-
riaatteen toteutuvan sillä perusteella, että asia tullaan selvittämään tarkemmin YVA-menettelyssä.
Business Finland ei saadun selvityksen perusteella ole laatinut erillistä arviointiasiakirjaa.

Vaikka haitta-arvioinnista vastuussa oleva viranomainen voi arvioinnissaan tukeutua soveltuvien osin
YVA-menettelyn lopputuloksiin, työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että se ei voi perustaa arviointinsa
lopputulosta siihen, että periaatteen toteutumisesta tullaan varmistumaan myöhemmin valmistu-
vassa YVA-menettelyssä toisen viranomaisen toimesta. Haitta-arviosta vastuullisen viranomaisen
tulee perustaa päätöksensä päätöksen hetkellä saatavilla oleviin tietoihin ja varmistua siitä, että Ei
merkittävää haittaa -periaatteen toteutuminen voidaan todeta kyseisten tietojen valossa. Muussa ta-
pauksessa päätöksen tulisi olla vähintään ehdollinen YVA-menettelyn lopputulokselle ja lopputulok-
sen tapauskohtaiselle arvioinnille.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo toimitetun selvityksen perusteella, että Business Finland ei ole Ka-
pustan ja Vaaranlampien hankkeiden osalta perustanut haitta-arvioitaan ajantasaisiin ja riittäviin tie-
toihin, ja kehottaa Business Finlandia kiinnittämään tähän jatkossa huomiota. Mikäli Ei merkittävää

haittaa -periaatteen toteutumisen toteaminen edellyttää toisen viranomaisen päätöstä tai arviota, haitta-arviosta vastuullisen viranomaisen on asetettava tällainen päätös tai arvio edellytykseksi oman haitta-arvionsa valmistumiselle. Ehdollisuudella varmistetaan se, että haitta-arviosta vastaava viranomainen seuraa aktiivisesti YVA-menettelyn tai muun sidonnaisen päätöksenteon valmistumista, jonka perusteella lopullinen haitta-arvio ja päätös Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisesta voidaan viimeistellä. Päätöksen ehdollisuus olisi merkityksellistä niin ympäristöarvojen toteutumisen kuin päätöksen kohteena olevien yritysten oikeusturvan kannalta. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että Business Finlandin päätöksiä ei ole kirjattu edellä mainitulla tavalla ehdollisiksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää lopuksi Business Finlandin huomiota siihen, että haitta-arviosta ja sen lopputuloksesta tulee aina laatia erillinen, virallinen arviointiasiakirja.

Työ- ja elinkeinoministeriö kehottaa Business Finlandia kiinnittämään jatkossa huomiota yllä mainittuihin seikkoihin sen varmistamiseksi, että investointihyvitykselle tai muulle rahoitukselle ehdoksi asetettuun haitta-arvioon liittyvät sisältövaatimukset ja hallintolain 31 §:n mukainen vaatimus viranomaisen selvittämisvelvollisuudesta tulevat varmasti täytetyiksi. Vaikka voimassa olevan investointihyvityslain nojalla ei tulla myöntämään uusia hyvityksiä, on Business Finlandin kiinnitettävä yllä mainittuihin seikkoihin huomiota myöntäessään tulevaisuudessa rahoitusta sellaisten tukiohjelmien perusteella, joissa edellytetään vastaavaa haitta-arviota.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo ohjauksen riittäväksi valvontakeinoksi ottaen huomioon haitta-arvioon liittyvän tulkinnanvaraisuuden. Haitta-arvion sisällölle ei ole asetettu tarkkarajaisia vaatimuksia, mikä on omiaan hankaloittamaan viranomaisen toimintaa.

Ohjaus katsotaan riittäväksi keinoksi myös, sillä päätöksen mukainen rahoitus ei tule realisoitumaan Kapustan ja Vaaranlampien hankkeiden hyväksi, mikäli hankkeet eivät saa tarvittavia ympäristölupia. Näin ollen Business Finlandin toiminta ei ole vaarantanut Ei merkittävää haittaa -periaatteen avulla suojattavia ympäristöarvoja.

Koska hallintolain 50 §:n mukainen päätöksen korjaaminen selvästi virheellisen tai puutteellisen selvityksen johdosta asianosaisen vahingoksi edellyttää asianosaisen hyväksyntää, työ- ja elinkeinoministeriö ei edellytä Kapustan ja Vaaranlampien hankkeita koskevien Business Finlandin päätösten korjaamista, vaan jättää tältä osin harkintavallan mahdollisista jatkotoimista Business Finlandille.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää lopuksi Business Finlandin huomion siihen, että investointihyvityslain 26 §:n mukaiset valvontatehtävät tulevat asianmukaisesti huomioiduiksi käsillä olevissa tapauksissa ympäristövaikutusten arviointien valmistuttua.

Rahoituspäätös koskien AA Sakatti Mining Oy:n hanketta

Perustuslaissa säädetty lakisidonnaisuuden periaate sekä hallintolain periaate, jonka mukaan viranomaisen tulee käyttää toimivaltaansa ainoastaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin edellyttävät, että viranomainen varmistaa toimintansa lainmukaisuuden oman toimivaltansa puitteissa. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että viranomaisen tekemissä päätöksissä otetaan huolellisesti huomioon kaikki asiaan soveltuvat säännökset.

Kaivostoiminnan aloittaminen edellyttää usean lain mukaisia lupia ja muun muassa kaavapäätösten hyväksymistä. Laillisuusperiaatteen mukaisesti hanketta koskevien lupaedellytysten täyttyminen arvioidaan soveltuvien lakien mukaisissa toimivaltaisissa viranomaisissa ja soveltuvan lainsäädännön asettamissa puitteissa lakisidonnaisesti.

Sakatin kaivoshankkeen eteneminen edellyttää, että valtioneuvosto myöntäisi luonnonsuojelulain mukaisen luvan poiketa Natura-verkoston suojelusta. Edellytyksenä poikkeamiselle on, että hanke on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä, eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Ympäristöministeriö valmistelee asian valtioneuvostolle. Valtioneuvosto päättää korvaavista toimista samalla, kun harkitsee, täytyvätkö poikkeuksen myöntämisen oikeudelliset edellytykset.

Viiankiaapa on perustettu luonnonsuojelualueeksi soidensuojelulailla. Kaikkia lailla perustettuja alueita koskevat rauhoitusmääräykset on annettu valtioneuvoston antamalla asetuksella (852/1988). Sakatin hankkeen vaihemaakuntakaavaa ja sen jälkeen yleiskaavaa ja asemakaavaa ei voida hyväksyä ennen kuin aluetta koskevat rauhoitussäännökset on muutettu siten, että kaivoksen sijoittaminen suojelualueen sisälle on sallittua, koska kaava olisi muuten lainvastainen. Kaavojen

hyväksyminen edellyttää käytännössä myös muutoksen soidensuojelulakiin.⁷

Valtioneuvoston Natura-poikkeuspäätös ja muutos soidensuojelulakiin tarvitaan ennen kuin Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava voidaan hyväksyä. Lisäksi hanke vaatii esimerkiksi kaivosluvan ja ympäristöluvan. Toimivaltaisten viranomaisten tehtävänä on niiden toimivallan puitteissa arvioida lain asettamien edellytysten täyttyminen. Hanketta ei voida toteuttaa lainvastaisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että Sakatin kaivoshankkeen lainmukaisuuden ja lupaehtojen täyttymisen arviointi ei kuulu Business Finlandin toimivaltaan tai tehtäviin, vaan arvioinnin ja päätökset tekevät toimivaltaiset viranomaiset lainmukaisissa menettelyissä. Suomen luonnonsuojeluliitto on 20.5.2026 työ- ja elinkeinoministeriölle toimittamassaan vastineessa ilmaissut uudelleen käsityksensä siitä, että on lainvastaista, että valtion viranomainen tekee päätöksen 150 miljoonan euron verotuesta kaivoshankkeelle, joka on suunniteltu toteutettavaksi luonnonsuojelualueella, jonne ei voimassa olevan lain mukaan voi kyseistä toimintaa sijoittaa. Työ- ja elinkeinoministeriö viittaa osaltaan jo edellä todettuun, sekä huomauttaa, että kehitysvaiheessa olevien hankkeiden lopullinen lainmukaisuus on aina riippuvainen myöhemmässä viranomaistoiminnassa tehtävien hallintopäätösten ja muiden asian edellyttämien menettelyjen lopputuloksesta. Hankkeen toteuttaminen lainmukaisesti edellyttää myös esimerkiksi toiminnan käynnistämisen vaatimia viranomaislupia, jotka tehdään joka tapauksessa vasta investointihyvitystä koskevan päätöksen jälkeen.

Selvyyden vuoksi todetaan, että esimerkiksi edellä selostettu vaihemaakuntakaavaa koskeva tilanne, joka edellyttää soidensuojelulain muutosta ennen suunnitelman hyväksymistä, perustuu luonnonsuojelulain 39 §:ssä säädettyyn. Mikäli Natura-arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa, että hanke tai suunnitelma heikentää merkittävästi Natura-alueen suojeluperusteina esitettyjä luonnonarvoja, viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa. Investointihyvityspäätöksen osalta ei ole kyse luonnonsuojelulain 39 §:n tarkoittamasta luvasta tai suunnitelmasta.

Business Finland on tehnyt hanketta koskevan päätöksen investointihyvityslaisilla sille osoitetun toimivallan perusteella ja soveltanut päätöksen tekemisessä investointihyvityslaisilla tuen myöntämiselle säädettyjä kriteereitä, joissa ei oteta kantaa edellä mainittujen seikkojen arviointiin. Business Finlandilla ei ole ollut toimivaltaa tai velvollisuutta arvioida Sakatin kaivoshankkeen lainmukaisuutta muiden lakien kuin investointihyvityslain osalta. Business Finlandin toiminnan katsotaan siten olleen hallintolain 6 §:ssä tarkoitetun hallintolain laillisuusperiaatteen ja perustuslain 2 §:ssä tarkoitetun lakisidonnaisuuden periaatteen mukaista.

Business Finlandin toiminnan arvioinnissa on lisäksi otettava huomioon investointihyvityksen luonne verotuksen kautta myönnettävänä kannustimena. Jos laissa säädetty hyvityksen myöntämisedellytykset täyttyvät, yhtiöllä on oikeus investointihyvitykseen eikä Business Finlandilla ole tältä osin harkintavaltaa. Mikäli Business Finland on arvioinut investointihyvityslain edellytysten täyttyvän, sillä on ollut velvollisuus myöntää Sakatin hankkeelle oikeus investointihyvitykseen.

Raaka-aineiden loppukäytön osalta investointihyvityslain sanamuodon mukaan tukikelpoisuuden edellytyksenä ei ole, että kyseisessä hankkeessa talteen otetut raaka-aineet päätyvät laissa määriteltyjen laitteiden ja komponentteihin valmistukseen vaan sanamuoto edellyttää, että kyseessä on raaka-aine, jota *tarvitaan* niiden tuotannossa. Kriittiset raaka-aineet on määritelty tyhjentävästi viitauksella ryhmäpoikkeusasetuksen liitteenä olevaan kriittisten raaka-aineiden listaukseen. Laissa ei ole asetettu yhtiölle velvollisuutta osoittaa raaka-aineiden loppukäyttöä. Business Finlandilla ei ole siten ollut velvollisuutta selvittää raaka-aineiden loppukäyttöä myöntäessään investointihyvitystä.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo esitetyn selvityksen perusteella, että Business Finlandilla ei ole myöskään ollut syytä katsoa Sakatin hankkeessa olleen jotakin sellaista ilmeisen lainvastaista, mikä voisi estää rahoituspäätöksen myöntämisen.

Edellä esitetyin perustein työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että Business Finland ei ole rikkonut perustuslaissa tai hallintolaissa asetettuja velvoitteita myöntäessään oikeuden investointihyvitykseen Sakatin kaivoshankkeelle päätöksen 3349/31/2025 mukaisesti, eikä sillä ole asiassa huomautettavaa.

Business Finlandin menettelystä Luonnonsuojeluliiton tietopyyntöihin liittyen

⁷ Perustuslain 80 §:n 1 momentin vaatimus siitä, että oikeuksista ja velvollisuuksista säädetään lain tasolla, koskee myös soidensuojelualueita (ks. kansallis- ja luonnonpuistojen osalta esim. PeVL 29/2004 vp., EV 185/2004). Mikäli valtioneuvosto katsoo olevan perusteltua myöntää Sakatin kaivoksen vuoksi poikkeus Natura 2000 -verkostoa koskevasta suojelusta, olisi annettava hallituksen esityseduskunnalle tätä koskevaksi poikkeukseksi soidensuojelualueen suojelusta.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo esitetyn selvityksen perusteella, että Business Finland on toimittanut Luonnonsuojeluliitolle osan 22.12.2025 pyydyistä Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteamiseen ja selvittämiseen liittyvistä hankekohtaisista asiakirjoista osittain salassa pidettävänä 27.1.2026 sen jälkeen, kun (i) Business Finland on 9.1.2026 esittänyt Luonnonsuojeluliitolle selvityksen siitä, kuinka haitta-arvio toteutetaan, mutta ei ole toimittanut tietopyynnössä pyydettyjä asiakirjoja tai kysynyt asiassa tarkennusta, (ii) Luonnonsuojeluliitto on 16.1.2026 pyytänyt Business Finlandin vastauksesta valituskelpoista päätöstä, (iii) Business Finland on 16.1.2026 pyytänyt Luonnonsuojeluliittoa täsmentämään 22.12.2025 esitettyä tietopyyntöä, (iv) Luonnonsuojeluliitto on 19.1.2026 esittänyt täsmennetyn tietopyynnön. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että tämän jälkeen 5.2.2026 Business Finland on toimittanut loput 22.12.2025 pyydyistä asiakirjoista sen jälkeen, kun Luonnonsuojeluliitto on 4.2.2026 pyytänyt Business Finlandin 27.1 toimittamasta vastauksesta valituskelpoista päätöstä. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö katsoo esitetyn selvityksen perusteella, että Business Finland on 5.2.2026 toimittanut Luonnonsuojeluliitolle tietoja, jotka se on alun perin Luonnonsuojeluliiton 8.12.2025 esittämään tietopyyntöön vastatessaan katsonut salaisiksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö ei pysty esitetyn selvityksen perusteella arvioimaan sitä, onko Luonnonsuojeluliiton 22.12.2025 esittämä tietopyyntö ollut riittävän yksilöity, ja onko Business Finlandin 16.1.2026 tietopyynnön täsmentämispyyntö siten ollut perusteltu. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää joka tapauksessa Business Finlandin huomion siihen, että se ei ole annetun selvityksen perusteella 9.1.2026 antamassaan vastauksessa vastannut riittävällä tavalla Luonnonsuojeluliiton asiakirjapyyntöön taikka, mikäli tietopyynnön sisällöstä on ollut epäselvyyttä, pyrkinyt antamaan tarvittavaa ohjausta Luonnonsuojeluliitolle tai selvittämään tietopyynnön tarkkaa kohdetta. Vasta kun Luonnonsuojeluliitto on 16.1.2026 pyytänyt asiassa valituskelpoista päätöstä, Business Finland on pyytänyt Luonnonsuojeluliittoa täsmentämään tietopyyntöään. Business Finland on myös 5.2.2026 toimittanut Luonnonsuojeluliitolle lisää julkisia asiakirjoja sen jälkeen, kun Luonnonsuojeluliitto on edeltävänä päivänä pyytänyt asiassa valituskelpoista päätöstä.

Työ- ja elinkeinoministeriö kehottaa Business Finlandia jatkossa kiinnittämään erityistä huomiota julkisuuslain lähtökohtaan, jonka mukaan viranomaisen asiakirjat ovat julkisia. Viranomaisella on velvollisuus antaa tieto asetetussa määräajassa sellaisista asiakirjoista, joiden salassapidolle ei ole julkisuuslain mukaisia perusteita. Viranomaisen on omilla aktiivisilla toimillaan edistettävä julkisuuslailla suojattujen intressien toteutumista. Business Finland on toimittanut asiakirjoja toistuvasti vasta sen jälkeen, kun Luonnonsuojeluliitto on pyytänyt valituskelpoista päätöstä, sekä arvioinut samojen asiakirjojen salassapidon perusteita useaan eri otteeseen. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että menettely ei ole ollut julkisuuslain eikä hyvän hallinnon edellyttämän asian asianmukaisen käsittelyn vaatimuksen ja siihen osana kuuluvan huolellisuusvelvollisuuden mukaista.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo lisäksi, että Business Finlandilla ei ole ollut toimitetun selvityksen perusteella pyydettyjen asiakirjojen laajuuteen tai sisältöön liittyviä perusteita poiketa julkisuuslain mukaisesta 14 päivän määräajasta. Työ- ja elinkeinoministeriö kehottaa Business Finlandia kiinnittämään jatkossa erityistä huomiota julkisuuslain määräaikojen noudattamiseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että aiemman ratkaisukäytännön perusteella valvottavan huomion kiinnittäminen julkisuuslain noudattamiseen on riittävä valvontakeino asian kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat huomioiden.

Päätöksen valituskelpoisuus

Hallintolain 53 d §:n mukaan hallintokanteluasiassa annettuun ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

Mikäli hallintokantelun seurauksena tehty päätös sisältäisi kuitenkin asiasisältöisen ratkaisun, jolla määrättäisiin esimerkiksi toimintavelvoite tai -kielto tai annettaisiin varoitus, päätöstä voitaisiin pitää valituskelpoisena. Tämä päätös ei sisällä määräystä toimintavelvoitteesta tai -kiellosta, eikä tällä päätöksellä anneta varoitusta.

Tämä päätös ei siten ole valituskelpoinen.

Erityisasiantuntija

Tuuli Dunder

Osastopäällikkö, Innovaatiot ja yritysrahoitus

Juhapekka Ristola

Tiedoksi

Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Business Finland Oy

VN/10423/2026-TEM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: